

**Emberi Erőforrások Minisztériuma
Központi Ügyfélszolgálati Iroda**

Információk Időseknek

2018

Emberi Erőforrások Minisztériuma

Központi Ügyfélszolgálati Iroda
Összeállította: Ruminé Szijártó Ildikó
Dr. Veres Gábor
Felelős kiadó: Dr. Veres Gábor

A **Minisztérium** postacíme:
1373 Budapest, Postafiók 609.

Az Ügyfélszolgálati Iroda elérhetőségei:

Címe: Budapest, V. Szalay u. 10-14.
www.kormany.hu/hu/emberi_eroforrasok_miniszteriuma
www.emmiugyfelszolgalat.gov.hu

Személyes ügyfélfogadás

Hétfő-szerda-péntek: 9-12 óráig
Kedd-csütörtök: 13-16 óráig

Idős- és családügyben információkat talál a <http://nyugdij.kormany.hu> és a <http://csaladitudakozo.kormany.hu> honlapokon.

Ha további kérdése van, ezeket felteheti az ugyfelszolgalat@emmi.gov.hu, nyugdij@emmi.gov.hu e-mail címeken vagy a **795-3168-as** telefonszámon.
Készséggel állunk rendelkezésére!

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés, ajánlás	3
A. PÉNZBELI ELLÁTÁSOK, TÁMOGATÁSOK	4
A megyeszékhely szerint illetékes járási hivatal nyugdíjbiztosítási főosztályaitól és az ONYF-től igényelhető pénzbeli ellátások	4
Kivételes nyugdíjmegállapítás	5
Kivételes-nyugdíjemelés	5
Nyugdíjasok egyszeri segélye	7
A helyi önkormányzattól igényelhető pénzbeli, természetbeni ellátások	9
Települési támogatás	9
Köztemetés	10
A járási hivataltól igényelhető pénzbeli ellátások	11
Időskorúak járadéka	11
Ápolási díj	
Tartós ápolást végzők időskori támogatása	12
Közgyógyellátás	16
Jövedelemtől független támogatási formák	17
Fogyatékosági támogatás	18
Gépjárműadó fizetése alóli kedvezmény	19
Személygépkocsi szerzési támogatás	20
Személygépkocsi átalakítási támogatás	20
Parkolási igazolvány	22
Utazási kedvezmény	22
Szépkorúak jubileumi köszöntése	24
B. SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK	25
Alapszolgáltatások	25
Étkeztetés	26
Házi segítségnyújtás	26
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	27
Támogató szolgáltatás	27
Nappali ellátás	27
Szakosított ellátási formák	27

Idősek otthona	27
Időskorúak gondozóháza	28
Az intézmények igénybevételével kapcsolatos tudnivalók	28
A személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénybevételének módja	28
Térítési díj	29
Az ellátottjogi képviselő	30
C. EGÉSZSÉGÜGYI SZOLGÁLTATÁSOK	31
Otthoni szakápolás	31
Rehabilitációs célú egészségügyi ellátások	33
Orvosi rehabilitáció céljából társadalombiztosítási támogatással igénybe vehető fürdőgyógyászati ellátások	33
Orvosi rehabilitáció keretében történő szanatóriumi ellátás	34
Gyógyászati segédeszköz ellátás	35
D. NYUGDÍJ MELLETTI MUNKAVÉGZÉS, EGYÉB TEVÉKENYSÉG	37
Nyugdíj melletti munkavégzés szabályai	37
A nyugdíjas munkavállalókra vonatkozó adó és járulékfizetési szabályok	39
Közérdekű Önkéntes tevékenység	41
Nyugdíjas szövetkezetek	43
E. SZABADIDŐS TEVÉKENYSÉGEKRE, KULTURÁLIS PROGRAMOKRA VONATKOZÓ KEDVEZMÉNYEK	45
Múzeumi belépőjegy kedvezmény,	45
Könyvtári beiratkozási díjkedvezmény, mentesség	45
Kedvezményes bérlet, illetőleg jegyvásárlási kedvezmény a mozikban	46
Gyógyfürdő, strand jegyvásárlásai kedvezmény	45
Színházbérlet és jegykedvezmény	45
Erzsébet program	46
F. ÁLDOZATVÉDELEM	48
G. FOGYASZTÓVÉDELEM	50
KAPCSOLÓDÓ HONLAPOK, SAJTÓTERMÉKEK	53

Bevezetés, ajánlás

Az „Információk időseknek” című kiadványunk összeállításával az volt a célunk, hogy egy helyen megtalálhatók legyenek az időződő és nyugdíjas személyek által **is igényelhető támogatási, ellátási formák, kedvezmények és információk**. Nem volt könnyű a kiadvány tematikai határainak pontos meghatározása, ugyanis viszonylag kevés az olyan támogatási forma, amely csupán az életkorhoz kötődik.

Elsősorban azok a támogatási formák, kedvezmények kerültek a kiadványba, amelyeket jellemzően az idősek vesznek igénybe, illetve azok az támogatások, amelyek felől a leggyakrabban érdeklődnek.

Reméljük, hogy kiadványunk által hasznos információkkal szolgálunk az időskorúak és a velük foglalkozók számára.

Budapest, 2018. január

*Emberi Erőforrások Minisztériuma
Központi Ügyfélszolgálati Iroda*

A. PÉNZBELI ELLÁTÁSOK, TÁMOGATÁSOK

I. A megyeszékhely szerint illetékes járási hivatal nyugdíjbiztosítási főosztályaitól, és a igényelhető pénzbeli ellátások

1. Kivételes nyugdíj megállapítás

Kinek a részére állapítható meg kivételes nyugellátás?

Az öregségi nyugdíjkorhatárt elérő személy, a megváltozott munkaképességű özvegy és az árva részére.

Milyen formában és ahova kell benyújtani a kivételes nyugellátás megállapítása iránti kérelmet?

A kérelem az e célra rendszeresített, K15 kódjelű nyomtatványon (Kérelem-adatlap nyugellátás méltányossági alapon történő megállapításához) nyújtható be. A nyomtatvány a Magyar Államkincstár honlapjáról (nyugdijbiztositas.tcs.allamkincstar.gov.hu) letölthető.

A kérelmet pontosan kitöltve és aláírva a Magyar Államkincstár Központjához (Cím: 1081 Budapest, Fiumei út 19./a. Postacím: 1916 Budapest) kell benyújtani. A kérelem kormányablakban is benyújtható.

A kérelemben meg kell jelölni azokat a különös méltánylást érdemlő körülményeket, amelyek a kivételes nyugellátás megállapítását, indokolják.

Ha a kérelmet a kormányhivatalhoz vagy járási hivatalhoz nyújtották be, a kormányhivatal, illetve a járási hivatal a kérelmet az elbíráláshoz szükséges adatok, igazolások beérkezését követő tizenöt napon belül a Központhoz továbbítja.

Mely esetben lehet a kivételes nyugdíjat megállapítani?

Abban az esetben állapítható meg

- kivételes öregségi nyugdíj, ha az öregségi nyugdíjkorhatárt elért kérelmező rendelkezik a nyugdíj megállapításához szükséges szolgálati idő legalább felével,
- kivételes özvegyi nyugdíj, árvaellátás, ha az elhunyt jogszerző rendelkezik az öregségi nyugdíjhoz, illetőleg az özvegyi nyugdíj

megállapításához szükséges szolgálati idő legalább felével, és az özvegy, illetve árva megfelel az özvegyi nyugdíjra, illetve árvaellátásra való jogosultság feltételeinek, továbbá

- a kérelmező nem részesül a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 4. § (1) bekezdésének i) pontjában megjelölt rendszeres pénzellátásban, ide nem értve az időskorúak járadékát.

Mely esetben nem lehet kivételes nyugellátást megállapítani?

Nem állapítható meg kivételes nyugellátás, annak a személynek, aki

- előzetes letartóztatásban van, szabadságvesztés büntetését tölti, vagy
- tartós bentlakásos intézményben él, vagy árva esetén otthont nyújtó ellátásban részesül, illetőleg javítóintézetben van elhelyezve.

Milyen összegben engedélyezhető kivételes nyugellátás?

A kivételes nyugellátás engedélyezett összege nem haladhatja meg az öregségi teljes nyugdíj jogszabályban meghatározott legkisebb összegének a másfélszeresét, de nem lehet kevesebb annak ötven százalékánál.

2. Kivételes nyugdíjmelés

Ki kérhet a kivételes nyugdíjmelést?

Nyugellátásban részesülő személy, abban az esetben, ha a folyósított nyugellátás és a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 4. § (1) bekezdésének i) pontjában megjelölt, számára esetlegesen folyósított rendszeres pénzellátás – ide nem értve az időskorúak járadékát – együttes havi összege **nem haladja meg a 85.000,- forintot**. Rendkívül indokolt esetben a nyugdíjmelést a Központ engedélyezi, ha a havi jövedelem nem haladja meg a 90.000,- forintot.

Hova kell benyújtani a kivételes nyugdíjmelés iránti kérelmet?

A hozzátartozó nyugellátásban részesülő személy a kérelmet az e célra rendszeresített, K16 kódjelű nyomtatványon (Kérelem-adatlap nyugellátás méltányossági alapon történő emeléséhez) nyújtható be. A

nyomtatvány Magyar Államkincstár honlapjáról
(nyugdijbiztositas.tcs.allamkincstar.gov.hu) letölthető.

A kérelmet pontosan kitöltve és aláírva, **hozzátartozó nyugellátásban részesülő személy esetén**, a Magyar Államkincstár Központjához (Cím: 1081 Budapest, Fiumei út 19./a. Postacím: 1916 Budapest) kell benyújtani.

A saját jogú **nyugellátásban** részesülő személy a nyugdíjmelés iránti kérelmet a lakóhelye szerint illetékes fővárosi és megyei kormányhivatalhoz nyújthatja be. A kérelem kormányablakban is benyújtható.

Ha a kormányhivatal megállapítja, hogy a kérelmező nem felel meg az általa engedélyezhető kivételes nyugellátás-emelés feltételeinek, de a rendkívüli elbírálás feltételei fennállnak, a kérelmet az iratokkal együtt megküldi a Központnak.

A kérelemben meg kell jelölni azokat a különös méltánylást érdemlő körülményeket, amelyek a kivételes nyugellátás megállapítását, indokolják.

Ha a kormányhivatal megállapítja, hogy a kérelmező nem felel meg az általa engedélyezhető kivételes nyugellátás-emelés feltételeinek, de a rendkívüli elbírálás feltételei fennállnak, a kérelmet az iratokkal együtt megküldi a Központnak.

A kérelemben meg kell jelölni azokat a különös méltánylást érdemlő körülményeket, amelyek a kivételes nyugellátás megállapítását, indokolják.

Milyen időközönként állapítható meg kivételes nyugdíjmelés?

Kivételes nyugdíjmelés a nyugellátás megállapítását, továbbá a korábbi méltányossági nyugdíjmelést követő 3 éven belül nem állapítható meg. Rendkívül indokolt esetben a Központ 3 éven belül is engedélyezhet nyugdíjmelést.

A kivételes nyugellátás emelés engedélyezésénél kiket részesítenek előnyben?

A kivételes nyugdíjmelés engedélyezésénél előnyben kell részesíteni

- férfiak esetében a 35 évnél, nők esetében a 30 évnél több szolgálati idővel rendelkező személyt,
- a 70 éven felüli személyt,
- azt a kérelmezőt, aki saját háztartásában vér szerinti vagy örökbe fogadott gyermeket nevelt, és
- azt a személyt, aki kivételes nyugellátás-emelésben korábban nem részesült.

A kérelem elbírálása során kiemelt figyelmet fordítanak különösen azokra a körülményekre, amelyek veszélyeztetik, illetőleg befolyásolják a kérelmező megélhetését vagy aránytalanul súlyos terhet jelentenek (tartós betegség, megnőtt gyógyszer- és lakásfenntartási költségek, a házastárs halála, tartásra köteles és képes hozzátartozó hiánya stb.)

A megállapító szerv indokolt esetben vizsgálhatja, hogy a közölt adatok a valóságnak megfelelnek-e, szükség esetén a kérelmezőt hiánypótlásra is felszólíthatja. A döntésről a kérelmezőt írásban értesítik.

Milyen összegben engedélyezhető kivételes nyugdíjmelés?

A kivételes nyugdíjmelés összege nem haladhatja meg az öregségi teljes nyugdíj jogszabályban meghatározott legkisebb összegének 25 százalékát (**7.125,- forint**), de nem lehet kevesebb annak 10 százalékánál (**2.850,- forint**).

3. Egyszeri segély

Mely esetben állapítható meg egyszeri segély a nyugellátásban részesülő személy részére?

Abban az esetben, ha olyan élethelyzetbe került, amely létfenntartását veszélyezteti. A kérelem elbírálásakor előnyben részesítik a kérelmezőt, ha az egyszeri segélyt katasztrófa, elemi csapás, közeli hozzátartozó halála, illetve a kérelmező vagy közeli hozzátartozójának betegsége miatt igényli. A kérelem elbírálásánál figyelembe veszik a kérelmezővel közös háztartásban élő, jövedelemmel nem rendelkező eltartottak számát is.

Az egyszeri segély akkor engedélyezhető, ha a kérelmező havi jövedelme nem haladja meg

- a 75.000,- forintot, ha a kérelmező közeli hozzátartozójával közös háztartásban él,
- a 85.000,- forintot, ha a kérelmező egyedül él.

Rendkívül indokolt esetben a Központ a feltételek hiányában is engedélyezheti az egyszeri segély megállapítását.

Milyen formában kell benyújtani az egyszeri segély megállapítására vonatkozó kérelmet?

A kérelem az e célra rendszeresített, K17 kódjelű nyomtatványon (Kérelem-adatlap az egyszeri segély igényléséhez) nyújtható be. A nyomtatvány Magyar Államkincstár honlapjáról (nyugdijbiztositas.tcs.allamkincstar.gov.hu) letölthető.

A kérelemben fel kell sorolni azokat a különös méltánylást érdemlő körülményeket, amelyek megalapozhatják a kérelem teljesíthetőségét. A kérelem elbírálásához mellékelni kell a rendkívüli körülményeket alátámasztó igazolásokat (pl. a kérelmező nevére kiállított temetési számla, egészségi állapotra, gyógyszerköltségre vonatkozó dokumentumok, stb.).

Hova kell benyújtani az egyszeri segély megállapítása iránti kérelmet?

A kérelmet pontosan kitöltve és aláírva, **hozzátartozó nyugellátásban részesülő személy esetén**, a Magyar Államkincstár Központjához (Cím: 1081 Budapest, Fiumei út 19./a. Postacím: 1916 Budapest) kell benyújtani.

A **saját jogú nyugellátásban** részesülő személy az egyszeri segély iránti kérelmet a lakóhelye szerint illetékes fővárosi és megyei kormányhivatalhoz nyújthatja be. A kérelem kormányablakban is benyújtható.

Ha a kormányhivatal megállapítja, hogy a kérelmező nem felel meg az általa engedélyezhető egyszeri segély feltételeinek, de a rendkívüli elbírálás feltételei fennállnak, a kérelmet az iratokkal együtt megküldi a Központnak.

Az egyszeri segély évente hány alkalommal állapítható meg?

Az egyszeri segély a kérelmező számára évente csak egy alkalommal állapítható meg.

Milyen összegben kerül megállapításra az egyszeri segély?

Az egyszeri segély összege nem lehet kevesebb 15.000,- forintnál, de nem haladhatja meg az öregségi teljes nyugdíj legkisebb összegének másfélszeresét (42.750,- forint). Ezen összeghatárt meghaladó egyszeri segélyt csak rendkívül indokolt esetben az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság Központja engedélyezhet.

Az egyszeri segély hogyan kerül kifizetésre?

Az engedélyezett egyszeri segélyt a Magyar Államkincstár Nyugdíjfolyósító Igazgatóság utalja a nyugdíj folyósításával azonos módon.

Rehabilitációs ellátásban, vagy rokkantsági ellátásban részesülő személy részére engedélyezhető-e egyszeri segély?

A rokkantsági ellátás és a rehabilitációs ellátás nem minősül nyugellátásnak, ezért részükre segély megállapítása nem engedélyezhető.

A helyi önkormányzattól igényelhető pénzbeli és természetbeni ellátás

1. Települési támogatás

A helyi önkormányzat a Szociális törvény rendelkezései alapján nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások kiegészítéseként, önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek alapján települési támogatást nyújt.

Milyen támogatás nyújtására van lehetőség?

A települési támogatás keretében nyújtható ellátások típusát, jogosultsági feltételeit, összegét az önkormányzat rendelete határozza meg.

Települési támogatás keretében nyújtható támogatás különösen

- a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez,
- a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére,
- a gyógyszerkiadások viseléséhez,

- a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére.

A képviselő-testület egyéb települési támogatási formákat is megállapíthat.

A képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani.

A 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának ápolását, gondozását végző személy részére megállapított települési támogatás a társadalombiztosítási tárgyú jogszabályok alkalmazásában ápolási díjnak minősül, ha az ellátás önkormányzati rendeletben szabályozott havi összege eléri a 24.800,- forintot. Ebben az esetben a támogatás folyósításának időtartama nyugdíjszerző szolgálati időnek minősül, s az ápoló jogosult az egészségügyi szolgáltatás igénybevételére is.

Az önkormányzatok mely esetben nyújtanak rendkívüli települési támogatást?

Rendkívüli települési támogatásban elsősorban azokat a személyeket indokolt részesíteni, akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni vagy alkalmanként jelentkező többletkiadások - így különösen betegséghez, halálesethez, elemi kár elhárításához, a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartásához, iskoláztatáshoz, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartásához, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások - vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorulnak.

2. Köztemetés

A haláleset helye szerint illetékes települési önkormányzat képviselő-testülete - a halálesetről való tudomásszerzést követő huszonegy napon belül - gondoskodik az elhunyt személy közköltségen történő eltemettetéséről, ha

- nincs vagy nem lelhető fel az eltemettetésre köteles személy, vagy

- az eltemettetésre köteles személy az eltemettetésről nem gondoskodik.

Lehet-e a temetési költségek megfizetése alól mentességet kérni?

A települési önkormányzat a rendeletében a megterítési kötelezettség alól részben vagy egészben különös méltánylást érdemlő körülmények fennállása esetén mentesítheti az eltemettetésre köteles személyt.

A lakóhely szerint illetékes járási hivatalnál igényelhető ellátások

1. Időskorúak járadéka

Az időskorúak járadéka azon idős személyek részére biztosít ellátást, akik szolgálati idő hiányában a nyugdíjkorhatáruk betöltése után saját jogú nyugellátásra nem jogosultak, illetve alacsony összegű ellátással rendelkeznek.

Az időskorúak járadékát az igénylő lakóhelye szerint illetékes járási hivatal állapítja meg.

Az aktív korúak ellátására való jogosultságnak a nyugdíjkorhatár betöltésére tekintettel történő megszüntetését követően a járási hivatal hivatalból eljárást indít az időskorúak járadékára való jogosultság megállapítása iránt. A jogosultság megállapítása esetén annak kezdő napja az aktív korúak ellátására való jogosultság megszűnését követő nap.

Ki jogosult az időskorúak járadékára?

Az a személy, aki

Az a személy, aki

- a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltötte, és akinek saját és vele együtt lakó házastársa, élettársa jövedelme alapján számított egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg a 24.955,- Ft-ot,
- egyedülálló, a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltötte, de 75 évesnél fiatalabb, s akinek havi jövedelme nem haladja meg a 29.355,- Ft-ot,
- egyedülálló, 75. életévét betöltötte, s akinek havi jövedelme nem haladja meg a 39.630,- Ft-ot.

Mennyi az időskorúak járadékának összege?

Amennyiben a jogosult jövedelemmel nem rendelkezik

- nem egyedülálló személy esetén 24.955,- Ft,
- az egyedülálló, a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött, de 75 évesnél fiatalabb személy esetén 29.355,- Ft,
- az egyedülálló, 75. életévét betöltött személy esetén 39.630,- Ft.

Mennyi az időskorúak járadékának összege, ha az igénylő rendelkezik jövedelemmel?

A jövedelemmel rendelkező személy esetén a járadék összege a fenti összegek és a jogosult havi jövedelmének különbözete.

Mely esetben nem állapítható meg az időskorúak járadéka, illetve a folyósítást mikor kell szüntetni?

Nem állapítható meg az időskorúak járadéka, illetve az ellátásra való jogosultságot meg kell szüntetni, ha a személy

- előzetes letartóztatásban van, elzárás büntetését vagy szabadságvesztés büntetését tölti,
- 3 hónapot meghaladó időtartamban külföldön tartózkodik,
- a szabad mozgás vagy tartózkodás jogával élő személy és az uniós rendeletek hatálya alá tartozó személy - a határ menti ingázó munkavállalókat kivéve - tartózkodási joga megszűnt vagy tartózkodási jogának gyakorlásával felhagyott, vagy
- az időskorúak járadékára való jogosultság feltételeinek felülvizsgálatára irányuló eljárást akadályozza.

Az időskorúak járadékára való jogosultságot a kérelemben megjelölt időponttól vagy időpont megjelölésének hiányában a kérelem benyújtását követő hónap utolsó napjával - meg kell szüntetni, ha azt az időskorúak járadékában részesülő személy kéri.

2. Ápolási díj

2.1 Alapösszegű ápolási díj

Ki jogosult alapösszegű ápolási díjra?

A hozzátartozó, ha állandó és tartós gondozásra szoruló

- súlyosan fogyatékos (életkorra tekintet nélkül), vagy

- tartósan beteg 18 év alatti gyermek gondozását, ápolását végzi.

Mennyi az alanyi jogon megállapított ápolási díj alapösszege?

Az alanyi jogon megállapított ápolási díj összege a költségvetési törvényben meghatározott alapösszeg, mely 2017-ben 32.600,- Ft.

Az ápolási díj havi összege a más rendszeres pénzellátásban részesülő jogosult esetén a fenti összegnek és a jogosult részére folyósított más rendszeres pénzellátás havi bruttó összegének a különbözete. Ha a különbözet az ezer forintot nem éri el, a jogosult részére ezer forint összegű ápolási díjat állapítanak meg.

2.2 Emelt összegű ápolási díj

Mely esetben állapítanak meg alanyi jogú, emelt összegű ápolási díjat?

Annak a hozzátartozónak, aki a fokozott ápolást igénylő súlyosan fogyatékos személy gondozását, ápolását végzi.

Mennyi az emelt összegű ápolási díj összege?

Az emelt összegű ápolási díj összege azonos a költségvetési törvényben meghatározott alapösszeg 150 százalékával (48.900,- forint).

Az ápolási díj havi összege a más rendszeres pénzellátásban részesülő jogosult esetén a fenti összegnek és a jogosult részére folyósított más rendszeres pénzellátás havi bruttó összegének a különbözete. Ha a különbözet az ezer forintot nem éri el, a jogosult részére ezer forint összegű ápolási díjat állapítanak meg.

2.3 Kiemelt ápolási díj

Kinek állapítható meg a *kiemelt* ápolási díj?

Annak a hozzátartozónak, aki

- a komplex minősítés alapján a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény szerinti „E” minősítési kategóriába sorolt (akinek egészségi állapota 1-30 százalék között van és önellátásra nem vagy csak segítséggel képes) hozzátartozójának gondozását, ápolását végzi, vagy

- olyan hozzátartozójának gondozását, ápolását végzi, aki után a magasabb összegű családi pótlékot miniszteri rendeletben meghatározott súlyosságú betegségre vagy fogyatékosagra tekintettel folyósítják.

Mennyi a kiemelt ápolási díj összege?

A kiemelt ápolási díj összege a költségvetési törvényben meghatározott alapösszeg 180 százaléka, 58.680,- forint.

Az ápolási díj havi összege a más rendszeres pénzellátásban részesülő jogosult esetén a fenti összegnek és a jogosult részére folyósított más rendszeres pénzellátás havi bruttó összegének a különbözete. Ha a különbözet az ezer forintot nem éri el, a jogosult részére ezer forint összegű ápolási díjat állapítanak meg.

Ha a nyugellátásban részesülő személy részére ápolási díjat folyósítanak, az ő esetében is levonják a 10 százalékos mértékű nyugdíjjárulékot?

A saját jogú nyugdíjban részesülő személy az ápolási díj után nyugdíjjárulékot nem fizet.

Mennyi az ápolási díj összege, ha az ápolott rendszeres pénzellátásban, például nyugellátásban részesül?

Az ápolási díj havi összege a más rendszeres pénzellátásban részesülő jogosult esetén a törvényben meghatározott ápolási díj és a jogosult részére folyósított más rendszeres pénzellátás havi bruttó összegének a különbözete. Ha a különbözet az ezer forintot nem éri el, a jogosult részére ezer forint összegű ápolási díjat kell megállapítani.

Mely esetben jogosult az ápoló a saját jogú nyugellátás, korhatár előtti ellátás, szolgálati járandóság, táncművészeti életjáradék, átmeneti bányászjáradék, rokkantsági ellátás vagy rehabilitációs ellátás mellett a teljes összegű ápolási díjra?

A súlyosan fogyatékos hozzátartozó ápolására tekintettel megállapított alap, valamint emelt összegű ápolási díjra való jogosultság, valamint a kiemelt ápolási díjra való jogosultság továbbra is fennáll, ha az ápolási díjban részesülő személy

- a Tny. szerint saját jogú nyugdíjnak minősülő ellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, táncművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, rokkantsági ellátásban, vagy a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény 33. § (1) bekezdése alapján, a törvény erejénél fogva rehabilitációs ellátásban részesül,
- a fenti ellátás valamelyikére való jogosultság keletkezését megelőző napon a súlyosan fogyatékos hozzátartozójára tekintettel alanyi jogú vagy kiemelt ápolási díjra volt jogosult, és
- a fenti ellátás valamelyikére való jogosultság kezdő napját megelőző húsz éven belül a súlyosan fogyatékos hozzátartozóra tekintettel megállapított alanyi jogú vagy a kiemelt ápolási díjra való jogosultsága legalább tíz évig fennállt.

A súlyosan fogyatékos hozzátartozóra tekintettel megállapított alanyi jogú, valamint a kiemelt ápolási díj folyósításának időtartamát összeszámítják.

3. Tartós ápolást végzők időskori támogatása

Ki jogosult a tartós ápolást végzők időskori támogatására?

Tartós ápolást végzők időskori támogatására jogosult az a személy, akinek az öregségi nyugdíjra való jogosultságát megállapították, ha

- azon napot megelőzően, amelytől kezdődően az öregségi nyugdíját megállapítják – ide nem értve az öregségi nyugdíj folyósítás nélküli megállapítását –, összeszámítva legalább 20 éven át saját háztartásában ápolta, gondozta gyermekét, és
- a húsz éves időszakban ugyanazon gyermekre tekintettel ápolási díjban részesült és azt részére a vizsgált időszakon belül legalább egy év időtartamban emelt összegű ápolási díjként vagy kiemelt ápolási díjként folyósították, illetve tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermekére tekintettel a gyermekgondozási segélyről szóló 10/1982. (IV. 16.) MT rendelet 1. § (1) bekezdése vagy a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény 20. § (1) bekezdése alapján gyermekgondozási segélyben vagy gyermekgondozást segítő ellátásban részesült. A gyermekgondozási segély, vagy a gyermekgondozást segítő ellátás folyósítási idejéből legfeljebb 10 évet lehet figyelembe venni.

Mennyi a tartós ápolást végzők időskori támogatásának összege?

A tartós ápolást végzők időskori támogatásának havi összege 50 000 forint. A támogatás a jogosultsági feltételek bekövetkezésének napjától, de legkorábban a kérelem benyújtását megelőző hatodik hónap első napjától állapítható meg. A támogatás a jogosultság kezdő hónapjára tekintettel is teljes összegben jár.

A tartós ápolást végzők időskori támogatása nem minősül nyugellátásnak.

Hol kell igényelni a tartós ápolást végző személyek időskori támogatásának megállapítását?

A kérelmező öregségi nyugdíja ügyében illetékes járási hivatal nyugdíjmegállapító szervénél az e célra rendszeresített, és a Magyar Államkincstár honlapján (tcs.allamkincstar.gov.hu), továbbá a kormányzati portálon közzétett adatlapon vagy az annak megfelelő adattartalommal rendelkező elektronikus úrlapon kell benyújtani.

Mely szerv folyósítja a támogatást?

A Magyar Államkincstár Nyugdíjfolyósító Igazgatóság.

Mely időponttól lehet igényelni a támogatás megállapítását?

Aki a támogatásra való jogosultság feltételeinek 2018. január 1-jén megfelel, a támogatást az öregségi nyugdíj iránti igény érvényesítésére vonatkozó szabályok szerint, de legkorábban 2018. január 1-jei időponttól kezdődően kérelmezheti.

4. Közgyógyellátás

Közgyógyellátásra alanyi és normatív alapon lehet jogosultságot szerezni.

Ki jogosult alanyi joggal közgyógyellátásra?

A lakóhely szerint illetékes járási hivatal alanyi joggal közgyógyellátásra való jogosultságot állapíthat meg:

- a pénzellátásban részesülő hadigondozott és a nemzeti gondozott;
- a központi szociális segélyben részesülő;
- a rokkantsági járadékos;
- aki rokkantsági ellátásban részesül és az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg a 30 százalékos mértéket,

- az, aki rokkantsági ellátásban részesül és 2011. december 31-én I. vagy II. csoportú rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult,
- az aki öregségi nyugdíjban részesül és 2011. december 31-én I. vagy II. csoportú rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult, vagy öregségi nyugdíjban részesül, és a nyugdíjra való jogosultságának megállapítását megelőző napon rokkantsági ellátásban részesült I-II. csoportú rokkantságára tekintettel, vagy egészségi állapota nem haladta meg a 30 százalékos mértéket.

Ki jogosult normatív alapon közgyógyellátásra?

Normatív jogcímen jogosult közgyógyellátásra az a személy, akinek esetében a havi rendszeres gyógyító ellátásnak az elismert térítési díja (rendszeres gyógyító ellátás költsége) az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a 10 %-át (2.850,- Ft) meghaladja, feltéve, hogy a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem éri el az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 105 %-át (29.925,- Ft), egyedül élő esetén a 155 %-át (44.175,- Ft).

Mire jogosít a közgyógyellátás?

A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező személy térítésmentesen jogosult a társadalombiztosítási támogatásba befogadott

- járóbeteg-ellátás keretében rendelhető gyógyszerekre - ideértve a különleges táplálkozási igényt kielégítő tápszereket is - gyógyszerkerete erejéig,
- gyógyászati segédeszközökre, ideértve a protetikai és fogszabályozó eszközöket is, valamint azok javítására és kölcsönzésére, továbbá
- az orvosi rehabilitáció céljából igénybe vehető gyógyászati ellátásokra.

Jövedelemtől független támogatási formák

Az előző fejezetben ismertettük azokat a szociális ellátásokat, melyeket a nyugdíjas személyek is igénybe vehetnek nyugdíjuk összegétől függően. Az alábbiakban összefoglaljuk azokat az ellátási formákat, támogatásokat,

melyek jövedelmi helyzetűől függetlenül megilletik az arra rászoruló személyeket.

1. Fogyatékosági támogatás

A fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére járó pénzbeli juttatás.

A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

Ki jogosult a fogyatékosági támogatásra?

Az a 18. életévét betöltött súlyosan fogyatékos személy jogosult, akinek

- a) segédeszközzel vagy műtéti úton nem korrigálható módon látóképesége teljesen hiányzik vagy aliglátóként minimális látásmaradvánnyal rendelkezik és ezért kizárólag tapintó-halló életmód folytatására képes (**látási fogyatékos**),
- b) hallásvesztése olyan mértékű, hogy a beszédnek hallás útján történő megértésére segédeszközzel sem képes, feltéve, hogy halláskárosodása 25. életévének betöltését megelőzően következett be, vagy halláskárosodása mellett a hangzó beszéd érthető ejtése elmarad (**hallási fogyatékos**),
- c) értelmi akadályozottsága genetikai, illetőleg magzati károsodás vagy szülési trauma következtében, továbbá tizennegyedik életévét megelőzően bekövetkező súlyos betegség miatt középsúlyos vagy annál nagyobb mértékű (**értelmi fogyatékos**),
- d) állapota a személyiség egészét érintő fejlődés átható zavara miatt, az autonómia-tesztek alapján súlyosnak vagy középsúlyosnak minősíthető,
- e) a mozgásrendszer károsodása, illetőleg funkciózavara miatt helyváltoztatása a külön jogszabályban meghatározott segédeszköz állandó és szükségyszerű használatát igényli, vagy a külön jogszabály szerinti mozgásszervi betegsége miatt állapota segédeszközzel eredményesen nem befolyásolható (**mozgásszervi fogyatékos**),
- f) az a)-e) és h) pontban meghatározott súlyos fogyatékoságok közül legalább két fogyatékosága van (**halmozottan fogyatékos**),

- g) hallásvesztése olyan mértékű, hogy a beszédnek hallás útján történő megértésére segédeszközzel sem képes és az a), c)-e) és h) pontok valamelyikében megjelölt egyéb fogyatékosága is van (halmozottan fogyatékos)
- h) állapota kromoszóma-rendellenesség miatt súlyosnak vagy középsúlyosnak minősíthető,
és állapota tartósan vagy véglegesen fennáll, továbbá önálló életvitelre nem képes vagy mások állandó segítségére szorul.

Mennyi a fogyatékosági támogatás összege?

A támogatás havi összege:

- 21.785,- forint: ha az igénylő látási, hallási, értelmi, vagy mozgásszervi fogyatékos, illetve autista,
- 26.813,- forint: ha az igénylő halmozottan fogyatékos személy, vagy ha az igénylő látási, értelmi, vagy mozgásszervi fogyatékos, vagy autista, feltéve, hogy az önkiszolgáló képessége teljesen hiányzik.

Melyik szervhez kell benyújtani a fogyatékosági támogatás megállapítása iránti kérelmet?

A fogyatékosági támogatás iránti kérelmet formanyomtatványon vagy elektronikus úrlapon

- a megyei kormányhivatal megyeszékhely szerinti járási hivatalához (pl. Baranya megyében Pécsi járási Hivatal), vagy kormányablakhoz
- Pest megyei lakosok esetén a Pest Megyei Kormányhivatal Váci Járási Hivatalához, vagy a kormányablakhoz
- budapesti lakosok esetén a Budapest Főváros Kormányhivatala VIII. Kerületi Hivatalához, vagy a kormányablakhoz.

2. Gépjárműadó fizetése alóli mentesség

Mentes az adó alól a súlyos mozgáskorlátozott vagy egyéb fogyatékosággal élő adóalany, valamint a súlyos mozgáskorlátozott vagy egyéb fogyatékosággal élő személyt rendszeresen szállító, vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozó adóalany (a továbbiakban együtt: mentességre jogosult adóalany) egy darab - 100 kW teljesítményt meg nem haladó, nem a külön jogszabály szerinti személytaxi-

szolgáltatásra és személygépkocsi személyszállító szolgáltatásra használt - személygépkocsi után legfeljebb 13.000,- forint/adóév erejéig. Ha a mentességre jogosult adóalany adóalanyisége és adókötelezettsége az adóévben több személygépkocsi után is fenn áll, akkor a mentesség kizárólag egy, a legkisebb teljesítményű személygépkocsi után jár.

3. Személygépkocsi szerzési és átalakítási támogatás

Milyen közlekedési kedvezmény megállapítását kérheti a súlyos mozgáskorlátozott személy?

A személygépkocsi szerzési támogatás, valamint a személygépkocsi átalakítási támogatás megállapítását.

Az egyéb fogyatékossgal rendelkező személy új vagy használt gépkocsi vásárlásához kérhet gépkocsi szerzési támogatást.

4. Személygépkocsi szerzési támogatás

Milyen járművet lehet a személygépkocsi szerzési támogatással vásárolni?

- a súlyos mozgáskorlátozott, illetve egyéb fogyatékossgal élő személy esetén a közúti járművek műszaki megvizsgálásáról szóló rendelet értelmében új járműnek minősülő személygépkocsit, vagy
- a súlyos mozgáskorlátozott, illetve egyéb fogyatékossgal élő személy esetén újnak nem minősülő, de legfeljebb öt éve forgalomba helyezett személygépkocsit, vagy
- a súlyos mozgáskorlátozott személy esetén segédmotoros kerékpárnak minősülő, három- vagy négykerékű járművet, kivéve a quadot, vagy
- a súlyos mozgáskorlátozott személy esetén járműnek nem minősülő, sík úton önerejéből 10 km/óra sebességnél gyorsabban haladni nem képes gépi meghajtású kerekesszéket.

Mennyi a szerzési támogatás mértéke?

- új járműnek minősülő személygépkocsi vásárlása esetén 1.000.000,- forint,

- újnak nem minősülő, de legfeljebb öt éve forgalomba helyezett személygépkocsi esetén a vételár 60 százaléka, de legfeljebb 600.000,- forint,
- segédmotoros kerékpárnak minősülő, három- vagy négykerekű jármű esetén a vételár 60 százaléka, de legfeljebb 600.000,- forint, vagy
- járműnek nem minősülő, sík úton önerejéből 10 km/óra sebességnél gyorsabban haladni nem képes gépi meghajtású kerekesszék esetén a vételár 60 százaléka, de legfeljebb 600.000,- forint.

Az utóbbi két esetben vételárnak a társadalombiztosítási támogatással csökkentett vételár minősül.

5. Személygépkocsi átalakítás

Milyen átalakításra használható fel a támogatás?

Személygépkocsi átalakítási támogatás a személygépkocsinak

- a vezetés feltételeként külön jogszabály alapján előírt automata sebességváltóval, vagy más segédberendezéssel történő felszereléséhez, átalakításához, vagy
- a súlyos mozgáskorlátozott személy szállítását lehetővé tevő átalakításához, vagy a biztonságos szállítását szolgáló eszközzel való ellátásához nyújt hozzájárulást.

Mennyi a személygépkocsi átalakítás támogatásának mértéke?

A személygépkocsi átalakítási támogatás mértéke az átalakítás költsége, de legfeljebb 90.000,- forint.

Hova kell benyújtani a közlekedési kedvezmény iránti kérelmet?

A közlekedési kedvezmény iránti kérelmet minden év március 31-éig és szeptember 30-áig lehet benyújtani,

- a megyei kormányhivatal megyeszékhely szerinti járási hivatalánál,
- Pest megyei lakosok esetén a Pest Megyei Kormányhivatal Érdi Járási Hivatalánál,
- budapesti lakosok esetén a Budapest Főváros Kormányhivatala III. Kerület Járási Hivatalánál.

Egyidejűleg lehet-e a személygépkocsi szerzési és átalakítási támogatást igényelni?

Igen, a szerzési és az átalakítási támogatás egyidejűleg is igényelhető.

6. Parkolási igazolvány

Ki jogosult parkolási igazolványra?

- aki a súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet értelmében közlekedőképeségében súlyosan akadályozott,
- aki a súlyos fogyatékoság minősítésének és felülvizsgálatának, valamint a fogyatékosági támogatás folyósításának szabályairól szóló 141/2000. (VIII. 9.) Korm. rendelet értelmében látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak, autistának; illetve mozgásszervi fogyatékosnak minősül,
- akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló 1032/1971. (VII. 14.) Korm. határozat végrehajtásáról szóló 6/1971. (XI. 30.) EüM rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy
- aki a magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről és fogyatékoságokról szóló 5/2003. (II. 19.) ESzCsM rendelet 1. számú melléklete szerint vaknak vagy gyengénlátónak (K betűjel, 1 számjel), mozgásszervi fogyatékosnak („L” betűjel), értelmi fogyatékosnak („M” betűjel) vagy autistának (N betűjel, 1 számjel) minősül és ezt rendelet *1. számú mellékletben* meghatározott iratok valamelyikével igazolja.

7. Utazási kedvezmény

Ki jogosult ingyenes utazásra?

Az életkora alapján utazási kedvezményre jogosult a 65. életéve betöltése napjától a magyar állampolgár, a letelepedett jogállású személy, a külön törvény szerint a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személy, valamint nemzetközi szerződés rendelkezése esetén a szerződés hatálya alá tartozó külföldi állampolgár a 2. kocsiosztályon, személyi igazolványa vagy bármely más személyi azonosításra alkalmas okmány felmutatásával, a külön jogszabályok alapján a nyugdíjfolyósító

szerv által megállapított nyugellátásban részesülő 65 éven felüli külföldi állampolgár, a nyugdíjfolyósító szerv igazolása és bármely, a személyi azonosításra alkalmas okmány felmutatásával, a szomszédos államokban élő magyarokról szóló törvény hatálya alá tartozó 65. életévét betöltött külföldi állampolgár és a 65. életévét betöltött hozzátartozója a nevére kiállított „Magyar igazolvány”, illetve „Magyar hozzátartozói igazolvány” felmutatásával.

Ki jogosult kedvezményes jegyvásárlásra?

Az „Ellátottak utazási utalványa” alapján évente 16 alkalommal kedvezményes menetjegy igénybevételére jogosult a 65. életévét be nem töltött személy, aki

- saját jogú nyugellátásban, valamint azzal azonos elbírálás alá eső ellátásban részesül,
- hozzátartozói nyugellátásban részesül,
- 2011. december 31-ig 57. életévét betöltötte és 2011. december 31-én korhatár előtti öregségi nyugdíjban részesült,
- rokkantsági ellátásban részesül, és 2011. december 31-én I., illetve II. csoportos rokkantsági nyugdíjra volt jogosult, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 30 százalékos vagy kisebb mértékű,
- rokkantsági ellátásban részesül, amennyiben 2011. december 31-ig 57. életévét betöltötte és 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági nyugdíjra vagy rendszeres szociálisjáradékra volt jogosult,
- rokkantsági járadékban, nemzeti gondozási díjban, nemzeti helytállási pótlékban részesül,
- külföldről hazatelepült magyar állampolgár, aki külföldről részesül nyugellátásban,
- nyugdíjsegélyben részesülő egyházi személy,
- gyám és gyámolt személy, gondnok és gondnokolt személy.

A kedvezményre jogosult választása szerint két 50 százalékos kedvezményes utazási lehetőség összevonásával 90 százalékos magasabb kedvezményt is igénybe vehet.

8. Szépkorúak jubileumi köszöntése

A Kormány Magyarország nevében köszönti a 90. a 95. a 100. a 105. a 110. és a 115. életévüket betöltött, Magyarországon bejelentett lakóhellyel rendelkező, magyar állampolgárságú szépkorú személyeket.

A jubileumi köszöntéssel **okirat és jubileumi juttatás** jár, amely teljesen független a szépkorú személy egyéb ellátásaitól.

A jubileumi juttatás összege:

- a **90. életév** betöltésekor **90.000,-** forint
- a **95. életév** betöltésekor **95.000,-** forint
- a **100. életév** betöltésekor **100.000,-** forint
- a **105. életév** betöltésekor **105.000,-** forint
- a **110. életév** betöltésekor **110.000,-** forint
- a **115. életév** betöltésekor **115.000,-** forint.

A támogatást kérelmezni nem kell, **az eljárás hivatalból indul.** A Budapest Főváros Kormányhivatala a szépkor betöltését megelőzően legalább 60 nappal - a lakóhelyén és a tartózkodási helyén - írásban keresi meg a jogosultsági feltételeknek megfelelő szépkorú személyt.

Abban az esetben, ha valaki kimarad a juttatásból, akkor közvetlenül **Budapest Főváros Kormányhivatala Építésügyi és Örökségvédelmi, Hatósági, Oktatási és Törvényeségi Felügyeleti Főosztály Hatósági Osztályához** lehet fordulni. Címe: 1056 Budapest, Váci utca 62-64.

B. SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják.

A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

I. Szociális alapszolgáltatások

- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- támogató szolgáltatás
- nappali ellátás.

II. Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások

- az ápolást, gondozást nyújtó intézmény,

III. Az intézmények igénybevételével kapcsolatos tudnivalók

- a személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylésének módja
- térítési díj
- a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményekben a jogosultak érdekvédelme

1. Alapszolgáltatások

Az alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

A szociális rászorultságot a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, és a támogató szolgáltatás esetében vizsgálják.

1.1 Étkeztetés

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk,

illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen

- koruk,
- egészségi állapotuk,
- fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségeik,
- szenvedélybetegségeik vagy
- hajléktalanságuk miatt.

A jogosultsági feltételek részletes szabályait a települési önkormányzat rendeletben határozza meg.

1.2 A házi segítségnyújtás

Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást.

A házi segítségnyújtás keretében **szociális segítséget** vagy **személyi gondozást** nyújtanak.

A szociális segítség keretében milyen segítséget nyújtanak?

- a lakókörnyezeti higiénia megtartásában való közreműködést,
- a háztartási tevékenységben való közreműködést,
- a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében és a kialakult veszélyhelyzet elhárításában történő segítségnyújtást,
- szükség esetén a bentlakásos szociális intézménybe történő beköltözés segítését.

A személyi gondozás keretében milyen segítséget nyújtanak?

- az ellátást igénybe vevővel a segítő kapcsolat kialakítását és fenntartását,
- a gondozási és ápolási feladatok elvégzését,
- háztartási segítségnyújtást,
- és a szociális segítséget.

1.3 Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek,

illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

1.4 Támogató szolgáltatás

A támogató szolgáltatás célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén.

1.5 Nappali ellátás

A nappali ellátás hajléktalan személyek és elsősorban a saját otthonukban élő, tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek részére nyújt ellátást.

2. Szakosított ellátási formák

Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászoruló személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell gondozni.

2.1 Idősek otthona

Ki gondozható az idősek otthonában?

Az idősek otthonában a III. fokozatú gondozási szükséglettel rendelkező, de rendszeres fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő, a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött személy látható el.

Az idősek otthonában a 18. életévét betöltött, betegsége vagy fogyatékosága miatt önmagáról gondoskodni nem képes, a fentiek szerinti gondozási szükséglettel rendelkező személy is ellátható, ha ellátása más típusú, ápolást-gondozást nyújtó intézményben nem biztosítható.

Idősek otthonába a fenti személlyel az ellátás igénylésekor legalább egy éve együtt élő házastársa, élettársa, testvére és fogyatékos közeli hozzátartozója gondozási szükséglet hiányában is felvehető.

2.2 Időskorúak gondozóháza

Kiknek nyújt ellátást az időskorúak gondozóháza?

Azoknak az időskorúaknak, valamint a 18. életévüket betöltött beteg személyeknek, akik önmagukról betegségük miatt vagy más okból otthonukban időlegesen nem képesek gondoskodni.

3. Az intézmények igénybevételével kapcsolatos tudnivalók

3.1 A személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénybevételének módja

A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevétele önkéntes, az ellátást igénylő, illetve törvényes képviselője szóbeli vagy írásbeli kérelmére, indítványára történik.

Mi alapozza meg a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményi jogviszony keletkezését?

- a bíróság ideiglenes intézkedést tartalmazó végzése,
- a bírói ítélet,
- az átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermek esetében a gyámhatóság határozata,
- a személyes gondoskodás iránti kérelemről dönteni jogosult személy intézkedése alapozza meg.

Az állami fenntartású intézmény esetén ki dönt a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátás iránti kérelemről?

- a települési önkormányzat által fenntartott szociális szolgáltató, nappali és átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény esetében az intézményvezető,
- a fővárosi önkormányzat által fenntartott tartós bentlakásos intézmény esetében, ha a fenntartó önkormányzat képviselő-testülete eltérően nem rendelkezik, az intézményvezető,
- a települési önkormányzat - ide nem értve a fővárosi önkormányzat - által fenntartott tartós bentlakásos intézmény esetében, ha a fenntartó önkormányzat képviselő-testülete eltérően nem rendelkezik, az intézményvezető,

- az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv által fenntartott szociális intézmény esetén az intézményvezető dönt.

Az intézményvezető a döntésről értesíti az ellátást igénylőt, illetve törvényes képviselőjét. Elutasítás esetén az értesít és írásban történik.

3.2 Térítési díj

A személyes gondoskodást nyújtó ellátásokért térítési díjat kell fizetni.

Ki köteles a térítési díjat megfizetni?

- az ellátást igénybe vevő jogosult,
- a szülői felügyeleti joggal rendelkező törvényes képviselő,
- a jogosultnak az a házastársa, élettársa, egyeneságbeli rokona, örökbe fogadott gyermeke, örökbe fogadó szülője, akinek családjában az egy főre jutó jövedelem a tartási kötelezettség teljesítése mellett meghaladja az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének két és félszeresét (71.250,- forintot)
- a jogosult tartását szerződésben vállaló személy,
- a jogosult tartására bíróság által kötelezett személy köteles megfizetni.

Mennyi lehet a személyi térítési díj?

A személyi térítési díj nem haladhatja meg a jövedelem

- 30 százalékát étkeztetés,
- 25 százalékát házi segítségnyújtás,
- 30 százalékát, ha a házi segítségnyújtás mellett étkeztést is biztosítanak, illetve támogató szolgáltatás,
- 20 százalékát a kiskorú részére nyújtott támogató szolgáltatás,
- 2 százalékát jelzőrendszeres házi segítségnyújtás esetében.

Mennyi lehet az intézményi ellátásért fizetendő személyi térítési díj?

A személyi térítési díj nem haladhatja meg az ellátott havi jövedelmének

- 15 százalékát a nappali ellátást,
- 30 százalékát a nappali ellátást és ott étkeztést,
- 60 százalékát az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények esetén.

Hogyan állapítják meg a személyi térítési díjat tartós bentlakásos intézményi ellátás esetén?

Az intézményi ellátásért fizetendő személyi térítési díj meghatározása során megállapítják az ellátást igénylőre vonatkozó jövedelemhányadot.

A jövedelemhányad nem haladhatja meg az ellátott havi jövedelmének

- 50 százalékat a rehabilitációs célú lakóotthoni elhelyezést,
- 80 százalékat az egyéb tartós elhelyezést nyújtó intézmények esetén.

Tartós bentlakásos intézményi ellátás esetén a személyi térítési díj az intézményi térítési díjjal megegyező összeg, ha a jövedelemhányad eléri vagy meghaladja az intézményi térítési díj összegét.

Ha tartós bentlakásos intézményi ellátás esetén a jövedelemhányad nem éri el az intézményi térítési díj összegét, és az ellátott jelentős pénzvagyonnal rendelkezik, a személyi térítési díj az intézményi térítési díjjal megegyező összeg azzal, hogy a jövedelemhányad és az intézményi térítési díj közötti különbséget a jelentős pénzvagyomból kell fedezni.

Ha tartós bentlakásos intézményi ellátás esetén a jövedelemhányad nem éri el az intézményi térítési díj összegét, és az ellátott nem rendelkezik jelentős pénzvagyonnal, – rehabilitációs intézmény és rehabilitációs célú lakóotthon kivételével – a személyi térítési díj a jelentős ingatlanvagyon kilencvenhatod részének és a jövedelemhányadnak az összege, de legfeljebb az intézményi térítési díjjal megegyező összeg.

3.3 Az ellátottjogi képviselő

Az ellátottjogi képviselő a személyes gondoskodást nyújtó alap- és szakosított ellátást biztosító intézményi elhelyezést igénybe vevő, illetve a szolgáltatásban részesülő részére nyújt segítséget jogai gyakorlásában.

C. EGÉSZSÉGÜGYI SZOLGÁLTATÁSOK

1. Otthoni szakápolás

Az otthoni szakápolás a biztosított otthonában vagy tartózkodási helyén, kezelőorvosának rendelésére, **szakképzett ápoló által végzett tevékenység**. Az otthoni hospice ellátás az egészségügyi szolgáltatások nyújtásához szükséges szakmai minimumfeltételekről szóló 60/2003. (X. 20.) ESzCsM rendelet 2. számú mellékletében meghatározott szakellátás.

A szakápolást végzőt a működtető arcképes igazolvánnyal látja el, a tevékenységet csak arcképes igazolvánnyal rendelkező személy végezheti.

Ki rendeli el az otthoni szakápolást?

Az otthoni szakápolást elrendelheti

- a háziorvos saját kezdeményezésre vagy intézeti zárójelentés alapján,
- a járóbeteg- vagy fekvőbeteg-szakellátást nyújtó szolgáltató szakorvosa közvetlenül, ha szerződése van a szakápolási szolgáltatóval.

Milyen időtartamban lehet az otthoni szakápolást igénybe venni?

Az otthoni szakápolás keretében ápolási tevékenységek legfeljebb 14 vizitre rendelhetők el, amelyek naptári évenként, ismételt orvosi vizsgálat alapján az ápolási tevékenységek esetében további három alkalommal megismételhetők. A vizitek legalább 30 percet, legfeljebb 3 órát vehetnek igénybe.

Melyek az otthoni szakápolás keretében szakképzett ápoló által ellátható feladatok?

1. Szondán át történő tápláláshoz és folyadékfelvételhez kapcsolódó szakápolási tevékenységek végzése és megtanítása.
2. A tracheális kanül tisztítása, betét cseréje, a tevékenység tanítása.
3. Állandó katéter cseréjéhez vagy rendszeres katéterezéshez, hólyagöblítéshez kapcsolódó szakápolói feladatok.

4. Az intravénás folyadék- és elektrolitpótláshoz parenterális gyógyszer beadáshoz kapcsolódó szakápolási feladatok.
5. Baleseti és egyéb műtétek utáni szakápolási feladatok és az önellátás korlátozottsága esetén a testi higiéné biztosítása, valamint a mozgás segítése.
6. Műtéti területek (nyitott és zárt sebek) ellátása, sztomaterápia és különböző célt szolgáló drének kezelésének szakápolási feladatai, szakmaspecifikus szájápolási tevékenységek műtét után.
7. Dekubitálódott területek, fekélyek szakápolási feladatai.
8. Betegség következményeként átmenetileg vagy véglegesen kiesett vagy csökkent funkciók helyreállításához, fejlesztéséhez vagy pótlásához kapcsolódó szakápolási feladatok:
 - gyógyászati segédeszközök, protézisek használatának tanítása,
 - mozgás és mozgatás eszközei használatának tanítása,
 - hely- és helyzetváltoztatás segítése.
9. Szükség esetén speciális tevékenységek, például
 - EKG, oscillometria,
 - oxigénterápia,
 - légzésterápia,
 - szívó alkalmazása,
 - gyóglámpák alkalmazása,
 - TENS készülék alkalmazása.
10. Tartós fájdalomcsillapítás szakápolási feladatai.
11. A beteg állapotától függően beszédterápia, a fizioterápia köréből: gyógytorna, elektroterápia biztosítása.
12. Haldokló beteg otthonában történő szakápolása az ellátandó feladatok megnevezésével.
13. A szakápolás és a szakirányú terápiás szolgáltatás során biztosítani kell:
 - a beteg pszichés vezetését, étkezési tanácsadást és mindazon tevékenységek megtanítását, amelyet maga a beteg és/vagy családja megtehet a beteg egészsége megtartásáért, helyreállításáért vagy állapota romlásának megakadályozásáért,
 - ápolási anamnézis felvételét, az ápolási folyamat dokumentálását és jelentési kötelezettség teljesítését,

- rendszeres kommunikációt a házi-, illetve kezelőorvossal és más, a beteg ellátásában résztvevőkkel.

Az otthoni szakápolást végző szervezetekről a házi orvostól lehet tájékoztatást kérni, illetőleg e szervezetek honlapja megtalálható az Interneten is, házi szakápolás, illetve otthonápolás keresőszó beírásával. Az otthoni szakápolást végző szervezetek, térítés ellenében általában végeznek egyéb (bevásárlás, takarítás, betegfelügyelet, mosás, vasalás) tevékenységeket is.

Melyek az otthoni hospice ellátás keretében ellátható feladatok?

1. Alap- és szakápolási tevékenységek
2. Tartós fájdalomcsillapítás szakápolói feladatok
3. Gyógytorna
4. Fizioerápia
5. Szociális tevékenységek szervezése
6. Diétás gondozás, tanácsadás
7. Mentálhigiénés gondozás, tanácsadás (melynek része a családtagok, közvetlen gondozásban résztvevők felkészítése a hospice ellátásra)
8. Gyógyszerelés tervezése, ellenőrzése (megelőző, lépcsőzetes, kombinált fájdalomcsillapítás, orvosi tevékenység)

2. Rehabilitációs célú egészségügyi ellátások

2.1 Orvosi rehabilitáció céljából társadalombiztosítási támogatással igénybe vehető fürdőgyógyászati ellátások

Társadalombiztosítási támogatással milyen fürdőgyógyászati ellátásokat lehet igénybe venni?

Orvosi rehabilitáció keretében társadalombiztosítási támogatással a következő gyógyászati ellátások vehetők igénybe:

- fürdőgyógyászati ellátások: gyógyvizes gyógymedence (a továbbiakban ideértve a hévízi tófürdőt is), gyógyvizes kádfürdő, iszappakolás, súlyfürdő, szénsavas fürdő, orvosi gyögmasszázs, víz alatti vízszugármasszázs, víz alatti csoportos gyógytorna, komplex fürdőgyógyászati ellátás;
- szén-dioxid gyógygázfürdő, mint egyéb természetes gyógytényezőn alapuló gyógyászati ellátás.

Ki jogosult a gyógyfürdő rendelésére?

A gyógyfürdő rendelésére kizárólag a szakorvos jogosult.

Évente hány kúra vehető igénybe?

A betegség jellegétől függetlenül naptári évenként összesen két kúra vehető igénybe.

2.2 Az orvosi rehabilitáció keretében történő szanatóriumi ellátás

Ki jogosult a szanatóriumi beutalásra?

Szanatóriumba csak a rehabilitáció alapjául szolgáló megbetegedés gyógykezelésére jogosult szakorvos utalhatja a beteget, közvetlen szanatóriumi beutalásra a háziorvos nem jogosult.

Ki dönt a szanatóriumi kezelés időpontjáról?

A szanatórium a hozzá eljuttatott orvosi adatok és az érkezési sorrend figyelembevételével dönt a felvétel idejéről.

A szanatóriumi ellátást nyújtó intézmény a beteget, illetve törvényes képviselőjét a felvétel idejét megelőzően legalább egy héttel értesíti a felvétel időpontjáról.

Mikor kell megkezdeni a szanatóriumi ellátást?

A szanatóriumi ellátást legkésőbb a szanatórium által megküldött értesítésben meghatározott időpontot követő napon kell megkezdeni, e határidő elmulasztása esetén a beutaló érvényét veszti.

Mi történik abban az esetben, ha a beteg nem tudja az ellátást megkezdeni a szanatórium által közölt időpontban?

Amennyiben a beteg - esetleges akadályoztatása miatt - az intézménybe számára biztosított helyet elfoglalni nem tudja, erről ő, illetve törvényes képviselője haladéktalanul értesíti az intézményt. Ebben az esetben az akadályoztatás indokának figyelembevételével az intézmény dönt a beutaló érvényességéről.

2.3 Gyógyászati segédeszköz

A gyógyászati segédeszközök különleges szerepet töltenek be az egészségi állapot megőrzésében, a betegségek megelőzésében, felismerésében, illetve gyógyításában, az életminőség javításában.

Gyógyászati segédeszközön azt az átmeneti vagy végleges egészségkárosodással, fogyatékossággal élő ember személyes használatába adott orvostechnikai eszközt, vagy orvostechnikai eszköznek nem minősülő ápolási technikai eszközt értünk, amely használata során nem igényli egészségügyi szakképesítéssel rendelkező személy folyamatos jelenlétét.

A gyógyászati segédeszközöknek különböző csoportjait különböztethetjük meg:

- kötszerek (pl. filmkötszerek, habszivacsok, kötésrögzítők)
- személyes gyógykezelő segédeszközök (pl. ortézisek, protézisek)
- személyes gondoskodás és védelem segédeszközei (pl. ruhák, cipők, mosdási, fürdési segédeszközök)
- személyes mozgás segédeszközei (pl. járást segítő eszközök, kerekesszékek, mopedek)
- bútorzat és lakás vagy egyéb helységátalakítások (pl. ágyak, támasztóeszközök)
- segédeszközök kommunikációhoz, tájékoztatáshoz, jeladáshoz (pl. optikai segédeszközök, hallást javító segédeszközök)

A gyógyászati segédeszközök vásárlásához az állam támogatást nyújt.

A támogatással rendelhető gyógyászati segédeszközökről a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő honlapján internetes [eszközkatalógus](http://www.neak.gov.hu) (www.neak.gov.hu) érhető el.

Hol váltható ki a gyógyászati segédeszköz?

A gyógyászati segédeszközök kiválthatók a gyógyászati segédeszköz forgalmazóknál, gyógyszeráraknál, látszerészeteknél, gyártóknál, hallókészülék forgalmazóknál, audiológiai szakrendelésen (hallókészülékek és tartozékai).

A gyógyászati segédeszköz kiváltásával kapcsolatos utazáshoz utazási költségtérítés jár, ha a gyógyászati segédeszközt a beteg a tartózkodási helyéhez legközelebb eső, a rendelt gyógyászati segédeszköz

kiszolgáltatására az egészségbiztosítóval szerződött forgalmazónál szerzi be.

A gyógyászati segédeszköz javítása

A társadalombiztosítás által támogatott – és a rendeltetésszerű használat során a kihordási időn belül meghibásodott – gyógyászati segédeszközök társadalombiztosítási támogatással javíttathatók is, ha a kezelőorvos vagy a háziorvos – az eszköz pontos megnevezésével és a hiba jellegének feltüntetésével – vényen rendeli.

A gyógyászati segédeszköz tb-támogatással az eszköz gyártójánál vagy meghatalmazott képviselőjénél javíttatható.

A közgyógyellátásra jogosultak részére közgyógyellátás jogcímén rendelt gyógyászati segédeszközök javítása – ha támogatással javítható - térítésmentes. Közgyógyellátás jogcímén térítésmentesen rendelt és kiszolgált gyógyászati segédeszköz kihordási időn belül történő meghibásodása esetén a javítás közgyógyellátásra jogosultak részére térítésmentes akkor is, ha a javítás időpontjában az eszköz már nem támogatott, illetve nem szolgálható ki közgyógyellátás jogcímén.

Gyógyászati segédeszközök kölcsönzése

Egyes gyógyászati segédeszközök esetében lehetőség van azok meghatározott időszakra vonatkozó, tb-támogatással való kölcsönzésére, ha azt az orvos vényen rendeli.

Méltányosságból adható gyógyászati segédeszköz támogatás

Méltányosságból megállapítható:

- magasabb támogatás
- a társadalombiztosítási támogatásba még be nem fogadott, támogatással nem rendelhető gyógyászati segédeszközök árához is nyújtható támogatás,
- méltányosságból támogatott gyógyászati segédeszköz javítási díjához is lehet méltányosságból támogatást adni.

D. NYUGDÍJ MELLETTI MUNKAVÉGZÉS, EGYÉB TEVÉKENYSÉG

1. Nyugdíj melletti munkavégzés szabályai

Van-e lehetősége az öregségi nyugdíjban vagy korhatár előtti ellátásban részesülő személynek, a nyugellátása folyósítása mellett keresőtevékenységet folytatni?

A **versenyszférában** az öregségi nyugellátásban részesülő személy, korlátozás nélkül folytathat keresőtevékenységet.

A korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban részesülő személy ellátását szüneteltetni kell, ha a keresőtevékenységből származó jövedelme a tárgyév első napján érvényes minimálbér havi összegének tizennyolcszorosát (2018-ban 2.484.000,- forint) meghaladja.

Mi a következménye a bejelentés nélküli munkavégzésnek?

Ha a korhatár előtti ellátásban vagy szolgálati járandóságban részesülő személy foglalkoztatására a foglalkoztatásra irányuló jogviszony létesítéséhez szükséges jognyilatkozat hiányában került sor (feketemunka),

- a) a nyugdíjmegállapító szerv a korhatár előtti ellátást, illetve a szolgálati járandóságot a jogsértést megállapító határozat jogerőre emelkedését követő hónaptól **megszünteti**, és
- b) a jogosultnak – ha a jogosult a korhatár előtti ellátásban, illetve a szolgálati járandóságban kevesebb, mint egy éve részesül – a folyósított korhatár előtti ellátás, illetve szolgálati járandóság teljes összegének megfelelő összeget, egyéb esetben a korhatár előtti ellátásnak, illetve a szolgálati járandóságnak a megszüntetést megelőző egy évben folyósított összegének megfelelő összeget kell fizetnie.

Akinek korhatár előtti ellátása vagy szolgálati járandósága megszűnik, annak korhatár előtti ellátás és szolgálati járandóság **ismételten nem állapítható meg.**

2013. július 1-jétől az öregségi nyugdíj (korhatár előtti ellátás) folyósítását - a jogviszony kezdő hónapját követő hónap első napjától a jogviszony megszűnése hónapjának utolsó napjáig - szüneteltetni kell, ha a nyugdíjas **közalkalmazotti jogviszonyban, kormányzati**

szolgálati jogviszonyban, állami vezetői szolgálati jogviszonyban, közszolgálati jogviszonyban, bírói szolgálati viszonyban, igazságügyi alkalmazotti szolgálati viszonyban, ügyészségi szolgálati viszonyban, fegyveres szervvel hivatásos szolgálati viszonyban, vagy a Magyar Honvédséggel szerződéses vagy hivatásos szolgálati viszonyban áll.

Mikor folyósítható ismét a nyugellátás?

Ha a jogosult igazolja a fent említett jogviszony megszűnését.

Mi a teendője annak a személynek, aki a közszférában létesít jogviszonyt?

A jogviszony létesítéséről 15 napon belül kell bejelentést tenni a Magyar Államkincstár Nyugdíjfolyósító Igazgatóságának.

A bejelentési kötelezettség elmulasztása esetén a nyugdíjas az esetleges jogalap nélkül kifizetésre kerülő ellátás teljes összegének visszafizetésére köteles.

A nyugdíj mellett dolgozó személy szerez-e szolgálati időt?

A saját jogú nyugellátás mellett folytatott keresőtevékenység időtartama szolgálati időként nem vehető figyelembe. A saját jogú nyugellátás mellett folytatott keresőtevékenységgel szerzett, nyugdíjjáradék-alapot képező kereset, jövedelem összege az öregségi nyugdíj alapját képező havi átlagkereset kiszámítása során nem vehető figyelembe. E keresetek után a 0,5 százalékos nyugdíjnövelésre szerez jogosultságot.

Mely esetben lehet a saját jogú nyugellátást növelni?

Az öregségi nyugellátásban részesülő személy - ideértve azt a személyt is, akinek nyugellátása szünetel - nyugellátását a sajátjogú nyugdíjasként történt foglalkoztatása, illetve egyéni vagy társas vállalkozóként végzett kiegészítő tevékenysége alapján a naptári évben elért, nyugdíjjáradék-alapot képező kereset, jövedelem összege egytizenketted részének 0,5 százalékaival - a jövedelem megszerzését követő naptári év január 1-től - növelni kell. A nyugdíjnövelés kiszámítása során az a nyugdíjjáradék-alapot képező kereset, jövedelem vehető figyelembe, amely után az előírt nyugdíjjáradékot megfizették.

Kell-e kérelmet benyújtani a növelés megállapítására?

A nyugdíjnövelést a nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv hivatalból állapítja meg a nyugdíjjáradék-alapot képező kereset, jövedelem megszerzését követő naptári év

- szeptember 30-áig, ha kizárólag a Tbj. 5. § (1) bekezdés a) pontja szerinti jogviszonyból (pl munkaviszony, közalkalmazotti jogviszony) származó keresetet, jövedelmet kell figyelembe venni,
- október 31-éig a fenti körbe nem tartozó esetben (pl. egyéni vagy társas vállalkozó esetén) nem említett esetben.

Mi történik abban az esetben, ha a nyugdíjnövelésre jogosult személy a növelés megállapítása előtt elhunyt?

Ha a nyugdíjnövelésre jogosult személy a nyugdíjnövelés megállapítása előtt elhunyt, a hozzátartozói nyugellátásra jogosult személy a nyugdíjnövelés iránti igényét a hozzátartozói nyugellátás megállapítására irányuló eljárásban - erre irányuló kérelemmel - érvényesítheti.

2. A nyugdíjas munkavállalókra vonatkozó adó és járulékfizetési szabályok

Adóköteles bevételnek minősül-e a nyugdíj?

A nyugdíj, valamint a korhatár előtti ellátás **adómentes bevétel**, az adó megállapítás során nem kell összevonni az esetleges egyéb jövedelmekkel.

2012. január 1-jétől – az alábbi kivételekkel – az 1955-ben vagy azt követően született, szolgálati nyugdíjban részesülő személynek a szolgálati nyugdíját a 2012. januári nyugdíjmelés mértékével növelt összegben 2012. január 1-jétől szolgálati járandóság elnevezéssel folyósítják tovább.

A szolgálati járandóság továbbfolyósított összegét úgy kell meghatározni, hogy a havi összegét csökkenteni kell a személyi jövedelemadó mértékével (15 százalék).

Nyugdíjas munkavállalónak kell-e járulékokat fizetnie?

A saját jogú nyugdíjas foglalkoztatott a járulékalapot képező jövedelme után természetbeni egészségbiztosítási járulékot (4 százalék) és

nyugdíjjárulékot (10 százalék) fizet. Ha a nyugdíj folyósítása szünetel, a saját jogú nyugdíjas foglalkoztatott pénzbeli egészségbiztosítási járulékot (3 százalék) is köteles fizetni.

Ki minősül kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vagy társas vállalkozónak?

Az az egyéni, illetve társas vállalkozó, aki vállalkozói tevékenységet saját jogú nyugdíjasként folytat, továbbá az az özvegyi nyugdíjban részesülő személy, aki a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte.

Ki minősül saját jogú nyugdíjasnak?

Az a természetes személy, aki

- a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvény, illetve nemzetközi egyezmény alkalmazásával a Tbj. 14. § (3) bekezdés a) és c) pontjában meghatározott saját jogú nyugellátásban, a Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány által folyósított ellátásokról szóló kormányrendelet alapján folyósított öregségi, rokkantsági nyugdíjsegélyben (nyugdíjban), Magyarországon nyilvántartásba vett egyháztól egyházi, felekezeti nyugdíjban vagy növelt összegű öregségi, munkaképtelenségi járadékban részesül,
- a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról és annak végrehajtásáról szóló uniós rendeletek, illetve az EGT-állam jogszabályai alkalmazásával saját jogú öregségi nyugdíjban részesül.

Milyen járulékfizetési kötelezettsége van a kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vagy társas vállalkozónak?

A kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozó, a kiegészítő tevékenységet folytató társas vállalkozó után a társas vállalkozás egészségügyi szolgáltatási járulék fizetésére kötelezett, melynek havi összege 7.320,- forint.

Hogyan alakul a munkaviszonyban álló korhatár előtti ellátásban vagy szolgálati járandóságban részesülő személyek járulék-fizetési kötelezettsége?

A munkaviszonyban álló, korhatár előtti ellátásban vagy szolgálati járandóságban részesülő személy a járulékalapot képező jövedelme után

egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulékot (8,5 százalék), valamint nyugdíjjárulékot (10 százalék) fizet.

A korhatár előtti ellátásban, vagy szolgálati járandóságban részesülő személyek a nyugdíjjárulék megfizetésével további szolgálati időre szereznek jogosultságot, így az öregségi nyugdíjkorhatár elérésekor kérhetik a szolgálati idő újbóli megállapítását. Amennyiben az újonnan szerzett szolgálati idő figyelembevételével megállapított nyugdíj összege magasabb, mint a korhatár előtti ellátás összege, úgy a kedvezőbb összegű ellátást folyósítják.

Jogosult-e álláskeresési járadékra a korhatár előtti ellátásban, vagy szolgálati járandóságban részesülő személy?

Igen, azonban a korhatár előtti ellátás folyósítását szüneteltetni kell azokra a hónapokra, amikor a jogosult álláskeresési járadékban részesül.

Milyen járulékfizetési kötelezettsége van a korhatár előtti ellátásban, vagy szolgálati járandóságban részesülő egyéni, vagy társas vállalkozóknak?

A korhatár előtti ellátás és a szolgálati járandóságban részesülő személy nem minősül **kiegészítő tevékenységet végző vállalkozónak** ezért **meg kell fizetniük a szociális hozzájárulási adót (22 százalék) és az egyéni járulékokat (18,5 százalék).**

3. Közérdekű önkéntes tevékenység

Közérdekű önkéntes tevékenység a fogadó szervezetnél a meghatározott tevékenységi körben ellenszolgáltatás nélkül végzett munka.

Az idősebbeket általában az önkéntes tevékenységek kedvezményezettjeinek szokás tekinteni, azonban egyre inkább előtérbe kerül, hogy az idősek a bennük rejlő potenciált kihasználva maguk is önkéntes segítők legyenek. Ugyanakkor az idősek már eddig is aktív szerepet vállaltak az önkéntes munkában, mind az informális ágazatot – önszolgálat, illetve a szomszédok segítése –, mind a formális módokat tekintve, például jótékonyági intézményeken, egyházi szervezeteken és helyi hatóságokon keresztül.

Az idősek az önkéntes munka során hasznosítani tudják meglévő készségeiket, baráti kapcsolataikat megőrizhetik és bővíthetik, csökken számukra az elszigetelődés veszélye, s önbecsülésüket is javíthatják.

Az idősek általában olyan szervezeteknél jelentkeznek önkéntes munkára, amelyek a szociális ellátást, egészségi szolgáltatásokat, a szabadidős tevékenységeket, az oktatást és a kultúrát támogatják.

Önkéntes munkát azonban nagyon sok szervezetnél lehet végezni, s az adott intézménytől lehet tájékoztatást kapni, hogy igénybe veszik-e az önkéntes segítők munkáját.

Önkéntes segítők foglalkoztató fogadó szervezet lehet:

- a helyi önkormányzat, a helyi önkormányzatok társulása és a települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulása az általa biztosított közszolgáltatások és katasztrófavédelmi feladatai körében;
- a kisebbségi önkormányzat a jogszabályban meghatározott közfeladatai körében;
- a költségvetési szerv az alaptevékenysége körében;
- a magyarországi székhelyű közhasznú, kiemelkedően közhasznú szervezet a közhasznú és a működésével összefüggő tevékenysége körében;
- a magyarországi székhelyű egyházi jogi személy a hitéleti, a közcélú és a működésével összefüggő tevékenysége körében;
- a jogszabályban meghatározott közszolgáltatásai, vagy e közszolgáltatásokhoz kapcsolódóan a közszolgáltatásait igénybe vevőknek nyújtott többlétszolgáltatások körében a magyarországi székhelyű, illetve magyar hatóság által kiadott működési engedéllyel rendelkező, jogképes
- szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltató, illetve intézmény,
- egészségügyi szolgáltató,
- közoktatási intézmény,
- felsőoktatási intézmény,
- muzeális intézmény,
- nyilvános könyvtár,
- közleltár,
- nyilvános magánleltár,
- közművelődési intézmény

Az interneten is megtalálhatók az önkéntes tevékenységgel kapcsolatos honlapok, melyek segítséget nyújtanak a fogadó szervezet kiválasztásához.

www.viapacis.ngo.hu

<http://youth.ccc.eu.int> (Európai Önkéntes Szolgálat – EVS)

www.mobilitas.hu

www.onkentes.hu (Önkéntes Központ Alapítvány)

www.onkentes.lap.hu

www.otthonsegitunk.hu (Otthon segítünk Alapítvány: Saját otthonaikban látogatják a családokat. Szülői tapasztalataikra támaszkodnak. Gyakorlati segítséget nyújtanak (pl. közös játék, közös házimunka, hivatalos ügyek közös intézése, közös séta).

4. Közérdekű nyugdíjas szövetkezetben való foglalkoztatás

A közérdekű nyugdíjas szövetkezet a munkaerőpiacon még aktív idősebb korosztály számára teremti meg – a szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény rendelkezései szerint, 2017. július 1-jétől – a lehetőségét annak, hogy tagok a szaktudásukat, megszerzett munkatapasztalatukat szövetkezeti keretek között adhassák át a fiatal korosztálynak, illetve, hogy munkavégzésükkel tisztességes jövedelmet szerezhessenek.

A nyugdíjas szövetkezetnek csak olyan természetes személy tagjai lehetnek, akik a szövetkezet tevékenységében személyes közreműködést vállalnak. A közérdekű nyugdíjas szövetkezet tagjai közül a tagok 90 százalékának öregségi nyugdíjban kell részesülnie.

A nyugdíjas szövetkezet tagja a személyes közreműködését a nyugdíjas szövetkezet által harmadik személy részére nyújtott szolgáltatás keretében is teljesítheti. A külső szolgáltatás nyújtására irányuló jogviszony, olyan sajátos jogviszony, amelynek keretében a nyugdíjas szövetkezet öregségi nyugdíjban részesülő tagja teljesíti a személyes közreműködését, és amelyre a Ptk. (a polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény) megbízásra vonatkozó, valamint az Mt. (a Munka

törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény) meghatározott szabályait kell alkalmazni.

A nyugdíjas szövetkezet eredményes gazdálkodás esetén közösségi alapot képez. A közösségi alapot a nyugdíjas szövetkezet tagjának vagy vele közös háztatásban élő közeli hozzátartozójának a szociális, egészségügyi, oktatási, kulturális jellegű szükségleteinek a kielégítésére kell felhasználni.

Az állam a nyugdíjas szövetkezet tevékenységéhez szükséges és arányos mértékben támogatást nyújthat.

A nyugdíjasoknak a szövetkezeten keresztül szerzett jövedelmük után sem egészségügyi, sem nyugdíjjárulékot nem kell fizetniük, csupán 15 százalékos személyi jövedelemadót, ha a megkeresett összeget pénzben veszik fel.

Az érintettek a munkavállalás mellett a nyugdíjukat is megtarthatják. Az atipikus és igen laza foglalkoztatási forma alkalmazására várhatóan elsősorban a kereskedelemben vagy a vendéglátásban lesz lehetőség, olyan helyeken, ahol a feladatok egyenetlenül jelentkeznek.

Napjainkra már minden megyében megalakult legalább egy nyugdíjas szövetkezet, tehát mindenütt elérhető ez a lehetőség. Elérhetőségeiket a megyei hírportálok (újságok, kábeltelevízió) tartalmazzák.

E. SZABADIDŐS TEVÉKENYSÉGEKRE, KULTURÁLIS PROGRAMOKRA VONATKOZÓ KEDVEZMÉNYEK

1. Múzeumi belépőjegy kedvezmények

Díjtalanul látogathatja a muzeális intézmények **állandó és időszakos** kiállításait:

- 6. életévét be nem töltött kiskorú,
- a fogyatékos személy,
- fogyatékos személy kísérője (legfeljebb 1 fő),
- közoktatásban dolgozó pedagógus,
- a 70. életévét betöltött személy.

Díjtalanul látogathatja a muzeális intézmények **állandó** kiállításait minden hónap egyik hétvégéjének a muzeális intézmény által meghatározott napján az a személy, aki:

- a 26. életévét még nem töltötte be,
- a 18 év alatti személyt kísérő közeli hozzátartozója (legfeljebb 2 fő).

A muzeális intézmények **állandó és időszakos kiállításait 50 százalékos** kedvezményes belépődíj fizetésével látogathatja:

- a 6. életévének betöltésétől 26. életévének betöltéséig,
- a 62 év feletti személy
- a legalább két, 18 év alatti személyt kísérő közeli hozzátartozó (legfeljebb 2 fő).

A Magyar Köztársaság nemzeti ünnepein állampolgárságra való tekintet nélkül a muzeális intézmények kiállításai díjtalanul látogathatók.

2. Könyvtári beiratkozási díjmentesség

A 16 éven aluliak és a 70 éven felüli személyek mentesülnek a könyvtári beiratkozási díj megfizetése alól.

A könyvtár fenntartója további könyvtárhasználati feltételeket és kedvezményeket is meghatározhat, melyekről az adott intézményben lehet tájékoztatást kérni.

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban 50 százalékos kedvezményben részesülnek a nyugdíjasok. A beiratkozási díj fizetése alól mentesülnek a 70 éven felüliek, a 67 százalékos vagy súlyosabb rokkant látás-és hallássérültek, mozgáskorlátozottak.

Csoportos és egyéni könyvtárlátogatás a Központi Könyvtárban: nyugdíjasoknak: 100 forint/fő.

A könyvtár a házhoz kötött használóknak - kérésükre és a szükséges anyagi és személyi feltételek megléte esetén - a kiadványokat házhoz szállítja.

3. Kedvezményes bérlet, illetőleg jegyvásárlási kedvezmény a mozikban

A kedvezményes nyugdíjas jegyárakról a mozikban lehet érdeklődni.

4. Gyógyfürdő, strand jegyvásárlási kedvezmény

A fürdőkben, strandokon váltható kedvezményes nyugdíjas jegyárakról a fürdőkben lehet tájékoztatást kapni.

5. Színházbérlet és jegykedvezmény

A nyugdíjas személyek részére nyújtható bérlet és jegykedvezmény mértékét a fenntartó határozza meg, a jegyárakról a színházakban kapható tájékoztatás.

6. Erzsébet – program üdülési pályázata

A Kormány kezdeményezésére létrehozott szociális üdültetési rendszer, az Erzsébet-program minden évben kedvezményes üdülési lehetőségeket kibnál a nyugdíjasoknak is. A lehetőségre pályázni kell és a pályázatok nyertesei az üdülési támogatást a következő év végéig használhatják fel a programmal együttműködő szálláshelyeken, előzetes szállásfoglalást követően.

Az Erzsébet-program ügyfélszolgálatain az érdeklődők az Erzsébet-program üdülési pályázatairól kaphatnak tájékoztatást telefonon, e-mailben vagy személyesen. Munkatársaink készséggel adnak felvilágosítást a regisztráció és a pályázás menetéről, nyújtanak segítséget szükség esetén a pályázásban is.

Telefon: 06 1 371 3242

Munkatársaink munkanapokon 8 és 16 óra között fogadják a hívásokat.

E-mail: ugyfelszolgalat@erzsebetprogram.hu

Személyes ügyintézés: Erzsébet-program Ügyfélszolgálati Iroda

1063 Budapest, Podmaniczky utca 43.

Nyitva tartás:

Hétfő, kedd, csütörtök: 08.00 – 16.00 óráig

Szerda: 08.00 – 18.00 óráig

Péntek: 08.00 – 14.00 óráig

Megkeresések, észrevételek, beadványok kezelése

Az Erzsébet-program pályázataival kapcsolatos észrevételeket, panaszokat az ügyfélszolgálatra lehet eljuttatni a fenti elérhetőségek valamelyikén. A beadvány 30 napon belül kivizsgálásra kerül, amelynek eredményéről a benyújtó tájékoztatást kap.

F. ÁLDOZATVÉDELEM

Az áldozatsegítő szolgálatok a megyeszékhelyeken tudnak segítséget nyújtani a bűncselekmények áldozatai számára

Igénybe vehető szolgáltatások

- pénzügyi segély
- állami kárenyhítés

Ki kaphat pénzügyi segélyt?

A bűncselekmény áldozata. A bűncselekmény áldozatának azonnali pénzügyi segélyre lehet szüksége annak érdekében, hogy legalapvetőbb szükségleteit fedezni tudja (szállás, ruhanemű, utazás, élelmiszer, gyógyszer stb.). A területi áldozatsegítő szolgálat az azonnali pénzügyi segély kérdésében méltányossági döntéssel határoz, amely nem szociális rászorultságon, hanem a bűncselekmény következtében kialakult helyzet mérlegelésén alapul.

A bűncselekmény áldozatának mennyi időn belül kell kérnie a pénzbeli támogatást?

Azonnali pénzügyi segélyért a bűncselekményt követő 3 munkanapon belül lehet folyamodni. A területi szolgálat ellenőrzi a kérelemben és a dokumentumokban szereplő adatok valóságát, és haladéktalanul dönt. Egyidejűleg tájékoztatja az azonnali segély igénybevevőjét az esetleges későbbi visszafizetési kötelezettségéről.

1. Állami kárenyhítés

Kit illet meg az állami kárenyhítés?

A szándékos, személy elleni erőszakos bűncselekmények áldozatait. Kárenyhítésre a bűncselekmény közvetlen fizikai sértettjei jogosultak, akiknek testi épsége, egészsége a bűncselekmény következtében súlyosan károsodott, továbbá ezek hozzátartozói, eltartottjai. Feltétele továbbá az áldozat rászorultsága, amelyet jövedelmi viszonyai határoznak meg.

A bűncselekmény áldozata mennyi időn belül kérheti az állami kárenyhítést?

Állami kárenyhítésért a bűncselekmény elkövetése utáni 3 hónapon belül lehet folyamodni. (A törvényben felsorolt kivételes esetekben ez az idő hosszabb is lehet.)

Hova kell a támogatás iránti kérelmet benyújtani?

A támogatás iránti kérelmet írásban, az erre a célra rendszeresített nyomtatvány kitöltésével kell benyújtani. A kérelemhez csatolni lehet az ügyben eljáró nyomozó hatóság, ügyészség vagy bíróság által kiállított, a büntetőeljárás adatairól szóló igazolást. Ezt az igazolást szükség esetén az áldozatsegítő szolgálat szerzi be. A kérelemhez szükség esetén a szociális rászorultságot igazoló dokumentumokat is mellékelni kell.

A kérelem nyomtatványt – az egyéb iratokkal együtt – a fővárosi, megyei kormányhivatalhoz lehet benyújtani.

G. FOGYASZTÓVÉDELEM

A fogyasztóvédelem alapvető célja a fogyasztónak a gyártóval, szolgáltatóval, illetve a forgalmazóval szembeni érdekérvényesítésének biztosítása.

Hogyan történik a fogyasztói igény érvényesítése?

Az igények érvényesítése a fogyasztóvédelmi intézményrendszeren és az igazságszolgáltatáson keresztül történik.

Hol kell benyújtani a szavatossági igényt?

A szavatossági igényt annál a kereskedőnél kell bejelenteni, amelytől a fogyasztó a terméket vásárolta. A forgalmazó köteles a szerződés megkötését bizonyítottan tekinteni, ha a fogyasztó bemutatja az ellenérték megfizetését igazoló bizonylatot (számla, nyugta).

A szavatossági igény bejelentésekor a kereskedő köteles jegyzőkönyvet felvenni.

A jegyzőkönyv másolatát a fogyasztónak át kell adni. Ha a forgalmazó a fogyasztó igényének teljesítésekor nem tud nyilatkozni, álláspontját legkésőbb 3 munkanapon belül köteles közölni a fogyasztóval. Ha a jegyzőkönyv felvételére sem került sor, akkor azt a területileg illetékes felügyelőség felé kell jelezni.

Mikor indokolt a békéltető testülethez fordulni?

Ha arról szól a vita, hogy a meghibásodás rendeltetészerű vagy rendeltetésellenes használat eredményeképpen keletkezett-e, az illetékes békéltető testületnél indokolt elkezdni a vitarendezést.

A fogyasztó kérheti a termék **kijavítását** vagy **kicserélését**, kivéve, ha a választott szavatossági igény teljesítése lehetetlen, vagy ha az a forgalmazónak a másik szavatossági igény teljesítésével összehasonlítva aránytalan többletköltséget eredményezne.

Ha sem kijavításra, sem kicserélésre nincs joga, vagy ha a forgalmazó a kijavítást, illetve a kicserélést nem vállalta, vagy e kötelezettségének nem tud megfelelő határidőn belül, jelentős kényelmetlenség okozása nélkül eleget tenni - választása szerint - megfelelő **árlaszállítást** igényelhet

vagy **elállhat** a szerződéstől. Jelentéktelen hiba miatt elállásnak nincs helye.

1. Kötelező jótállás

Az egyes tartós fogyasztási cikkekre vonatkozóan 1 éves kötelező jótállás vállalását írja elő a jogszabály.

Mivel lehet a jótállási igényt érvényesíteni?

A fogyasztó jótállási igényét jótállási jeggyel érvényesítheti. A jótállási jegyet a forgalmazó a fogyasztási cikkel együtt, a szolgáltatást nyújtó vállalkozó pedig a szolgáltatás díjának átvételekor, legkésőbb azonban a termék fogyasztó részére történő átadásakor köteles a fogyasztó részére – annak külön kérése nélkül – átadni.

Jótállás alapján a fogyasztó ugyanazon jogokat érvényesítheti, mint a szavatosság körében, szolgáltatás esetén kicserélés helyett a munka újbóli elvégzése kérhető. A kijavítás során a fogyasztási cikkbe csak **új** alkatrész építhető be.

Mely esetben lehet kérni a vásárolt termék cseréjét?

Ha a fogyasztó a termék meghibásodása miatt annak megvásárlásától számított három munkanapon belül érvényesít csereigényt, a forgalmazó köteles a fogyasztási cikket kicserélni.

Panasz esetén hova lehet fordulni?

A fogyasztó panaszbejelentése alapján az illetékes fővárosi megyei kormányhivatalhoz, valamint a megyeszékhely szerinti járási hivatalhoz.

Intézkedésként jellemzően a jogsértő állapot megszüntetését célzó, kötelezést tartalmazó határozat kiadására kerül sor, szankcióként fogyasztóvédelmi bírság kiszabására van lehetőség.

2. Békéltető testület

A békéltető testület ingyenesen igénybe vehető és az ország egész területén hozzáférhető vitarendezési fórum, a megyei (fővárosi) kereskedelmi és iparkamara mellett működő független testület. Hatáskörébe tartozik a fogyasztó és a vállalkozás közötti, a termék minőségével, biztonságosságával, a termékfelelősségi szabályok alkalmazásával, a szolgáltatás minőségével, továbbá a felek közötti szerződés megkötésével és teljesítésével kapcsolatos vitás ügy bírósági eljáráson kívüli rendezése: e célból egyezség létrehozásának megkísérlése, ennek eredménytelensége esetén pedig az ügyben döntés hozatala a fogyasztói jogok egyszerű, gyors, hatékony és költségkímélő érvényesítésének biztosítása érdekében.

A békéltető testület eljárásának célja a fogyasztó és a gazdálkodó szervezet közötti vitás ügy (fogyasztói jogvita) egyezsége alapuló rendezésének megkísérlése, ennek eredménytelensége esetén pedig az ügy eldöntése a fogyasztói jogok gyors, hatékony és egyszerű érvényesítésének biztosítása érdekében.

Témaköreinkhez kapcsolódó honlapok:

<http://nyugdij.kormany.hu>
<http://www.kormany.hu/hu>
<https://magyarorszag.hu/>
<https://www.onyf.hu/hu/uegyintezes.html>
<http://csaladitudakozo.kormany.hu/>
www.kormany.hu/hu/emberi-eroforrasok-miniszteriuma
www.idosbarat.hu
www.anyugdijas.hu
www.otvenentul.hu
www.seniorok.hu
<http://emmiugyfelszolgalat.gov.hu/>
<http://www.kormanyhivatal.hu/hu>
<http://csalad.hu/kategoria/nagyszulok>
<http://onkentes.gov.hu/>
www.erzsebetprogram.hu
<http://www.bunmegelozes.info/>
<http://www.webnover.hu/>
<http://inda.info.hu/>
korhatartalanul.hu
szenioroklapja.hu
www.50plusz.hu

Nyugdíjas társlapok:

Anti-aging.lap.hu
Betegapolas.lap.hu
Gerontologia.lap.hu
Gyogyaszatisegedeszkoz.lap.hu
Nyugdijaskedvezmeny.lap.hu
Nyugdijasotthon.lap.hu
Nyugdij.lap.hu
nyugdijasok.hu

Nyugdíjas sajtótermékek:

Hírhozó a mai és leendő nyugdíjasok érdekvédelmi hetilapja, amely a nyugdíjasokat széles körben érintő témákkal foglalkozik, lehetőséget adva a személyes kérdések megválaszolására is.